

„СОЦИАЛИСТЪ“

излиза въ Вторникъ и Петъкъ

Редакцията и Административната
офия се намиратъ
въ СОФИЯНеплатени писма не се
приематъ.

Ръкописи не се връщатъ

СОЦИАЛИСТЪ

ОРГАНЪ НА РАБОТНИЧЕСКАТА СОЦИАЛЪ-ДЕМОКРАТИЧЕСКА ПАРТИЯ.

LE SOCIALISTE

Organe du Parti Démocrate-socialiste des travailleurs bulgares

Adresse: Redaction
„SOCIALISTE“
Sophia.

DER SOZIALIST

Organ der bulgar. Sozialdemokratischen Arbeiterpartei

Абонаментът се прѣдплащ

За год. лева 10 —

„ 6 м. „ 5 —

„ 3 м. „ 2 50

За въ странство 14 лева

Единъ брой 10 ст.

13а обявления се плаща по
5 ст. на редъ на 4 стран

СОЦИАЛИЗМА ВЪ КАМАРАТА.

Най послѣ и *рублюфилитъ* се рѣшиха да испразнятъ пушките си противъ социализма. Защитителнитѣ рѣчи, които нашитѣ другари социалисти открито и смѣло развиватъ отъ трибуната на Народното Събрание въ полза на бѣдното и притѣсненото работно население, произвеждатъ смутъ въ лагера на работническото болшинство. Прѣдставителитѣ на богатата класа като не могатъ нучно да оправдаятъ привилегитѣ на капиталиститѣ въ обществото, нито пъкъ да оборватъ нашитѣ справедливи прѣдложения, прибѣгватъ къмъ пайкавитѣ оръжия—измислицитѣ и клѣветитѣ—съ които си служатъ противъ насъ въ кафенетата и механичѣ обикновенитѣ невѣжи и злобени противници. Право да си кажемъ, ний се надѣвахме, че въ тая „интелигентна“ камара ще се срѣцнемъ съ най ученитѣ и най сериознитѣ противници на социалистическото учение; надѣвахме се да чуемъ отъ народната трибуна най силнитѣ и „поразителни“ възражения противъ нашитѣ идеи. Но за жалостъ и тоя пътъ останахме излъгани въ надѣждитѣ си.

Въ засѣданието на 25 Ноември се разискваше по принципъ „Законопроекта за покровителство на мѣстната индустрия.“ Ний бѣхме изненадани когато обяви прѣдсѣдателя, че на дневния редъ иде четението на тоя важенъ законопроектъ. Ний настоявахме, заедно съ мнозина отъ прѣдставителитѣ на лѣвицата, да се отложи първото четение за другъ день, когато ще можемъ да се приготвимъ обстоятелствено да говоримъ по него. Въсползувамо отъ това ни заявление, болшинството рѣши да се докладва, като си мислише, че ни е заварило съвсемъ непригответени, безъ оръжия, за да ни „порази“. Обаче това тайно организирано сражение на болшинството не ни побърка да го атакираме и да докажемъ пълната несъстоятелностъ на положенитѣ въ законопроекта принципи. Въ рѣчта ний критикувахме фалшивия прожекционизмъ на правителството. Ний доказвахме, че съ тоя законъ, държавата покровителствува само капиталиститѣ, дава привилегии само на ония, които могатъ да вложатъ въ своето фабрично прѣдприятие най малко 25000 лева капиталъ и да поддържатъ 20 работници. Грамадното множество дребни производители: занаятчиитѣ и селянитѣ, които се пригиватъ подъ тѣжкитѣ данъци и прѣкарватъ най песносненъ животъ; на които занаятитѣ пропадатъ, земята и хлѣбътъ имъ искача отъ рѣцѣтъ; многобройнитѣ работници, които се скитатъ не мила не драги съ нищо не осигорени за утрѣшния день и отъ никого не закрилени въ своето съществуване—съ една рѣчь тая грамадна частъ отъ работното население не съществува за нашата държава. За него нѣма привилегии и покровителство. То е нужно само да носи на плѣщитѣ си данъчния товаръ на държавата.

Съ тоя законъ държавата се обръща къмъ всички други *апетити*, но не и къмъ *апетитъ*

на гладнитѣ, къмъ бѣдното работно население. Ти казва на капиталиститѣ: отваряйте фабрики, сега му е врѣмето да се обогатите. Азъ ще ви помагамъ съ всички сили, които имамъ на разположение. И вий знайте, че моитѣ щедрости нѣматъ край. Азъ ще освободя въ разстояние на 15 години отъ отварянieto на фабричитѣ ви отъ даждията емлякъ, патентовъ налогъ, гербовъ сборъ; нѣма да ви вземамъ никакво мито за машинитѣ и тѣхнитѣ части, както и за всички сурови материали, които ще припасите отъ странство. Нѣщо повече: за да печелите по много азъ ще ви принасямъ по държавнитѣ желѣзници съ 35% отстъпка отъ съществуващитѣ тарифи не само машинитѣ и суровитѣ материали, които пренасяте отъ странство, но и произведенията, стокитѣ, които се изработватъ въ фабричитѣ ви. Азъ съ контракти ще ви осигоря най малко за седемъ години извѣстни печалби, като ще принудя всички учредения въ държавата да купуватъ вашитѣ стоки съ 15 на сто по скѣпо отъ чуждестраннитѣ. Но мойта щедростъ къмъ васъ не се спира тукъ. Държавнитѣ имоти: земи, гори, пасбища и прочее, макаръ да принадлежатъ на цѣлия народъ и трѣбвало би отъ тѣхъ най-много да се ползуватъ сиромаситѣ, но азъ днесъ съмъ *классова държава*, прѣдставлявамъ и защитавамъ прѣди всичко интереситѣ на богатитѣ и заради това рѣшавамъ да ви отпусна безплатно нужнитѣ вамъ за постройки и приспособления мѣста заедно съ всичкитѣ води наколо. Позволявамъ ви безплатно да си прѣкарвате желѣзници, шосета и каквито искате пѣтица прѣзъ държавнитѣ и общински гори, земи, пасбища и пр. и пр. Съ тия привилегии могатъ да се ползуватъ не само ония капиталисти, които за напредъ ще отварятъ фабрики, но тѣй също и съществуващитѣ днесъ въ страната фабрики. Въ рѣчта си ний извадихме на явѣ классовия характеръ на економическата политика на правителството. Ний доказвахме, че днесъ държавата колкото и да се кичи съ името „народна“, въ дѣйствителностъ, на дѣло ти е *классова държава*. Подъ булото на „народната индустрия“ „общото благо“, „народнитѣ интереси“, държавата винаги защитава интереситѣ и благого на богатата класа. Ти покровителствува едни, а притѣснява други; снема данъчния товаръ отъ гърбътъ на едно привилегированно малцинство и го хвърля върху охлузения и оголения гърбъ на мнозинството. Чрѣзъ покровителството на една шепка капиталисти ти имъ усигурява *печалби*, които ще се взематъ отъ работното население, хлѣбътъ за утрѣшния день на което съ нищо не е усигуренъ. По тоя начинъ държавата ускорява развитието на капиталистическото, на едрото производство у насъ, слѣдователно ускорява и пролетаризиранието на народа. Защото колкото побързо се развива едрото фабрично производство, толкова по лесно се съсипва дребното рѣчно производство, ускорява се пропаданieto на за-

паянитѣ. Пропадналитѣ занаятчици се прѣобръщатъ въ наемни работници, които погълнитѣ редовитѣ на наемническата армия и подкачатъ да се борятъ противъ господаритѣ за своето освобождение. Така щото, нашитѣ противници безъ да искатъ приготвяватъ нужната почва за разпространяванието и тържеството на нашитѣ освободителни идеи. Въ това отношение тѣ приличатъ на оня пожарникъ, който безъ да знай, че толумбата му е пълна съ газъ, а не съ вода, папва всичкитѣ си сили да гаси голѣмия пожаръ. Да, всичкитѣ ви закони, господи, сж насочени именно къмъ тая цѣль да създадатъ и да усилятъ богатата класа у насъ за смѣтка и въ врѣда на грамадното мнозинство отъ работното население, да направятъ още по широка и по дълбока пропастьта, която е зинала и отдѣля интереситѣ на сиромаситѣ отъ ония на богатитѣ, угнетенитѣ отъ тѣхнитѣ притѣснители и по тоя начинъ да усили классовата борба въ нашето общество.

Ний социалиститѣ много добръ знаемъ, че нашата страна неминуемо ще мине прѣзъ фазата на капитализма, на едрото фабрично производство. И колкото по скоро стане това, толкова по добръ. Машинизма приготвява ония материални и морални условия, които сж необходими за обхващанieto на социализма въ обществото. Машинизма е избавителя на челевѣчеството отъ всички видове на робството.

Но именно, защото ний знаемъ това, защото ний искаме да намалимъ мъкиитѣ и страданията, които придружаватъ тоя кризисъ, тоя прѣходенъ периодъ отъ дребното рѣчно производство къмъ едрото машинно производство, затова имаме право да настояваме щото държавата да се намѣси и да помогне, но не както искатъ нашитѣ противници само въ полза на капиталиститѣ. Не! Прѣди всичко ти трѣбва да се намѣси въ полза на ония, които сж жертва на нейнитѣ несправедливи закони; жертва на поддържаното отъ държавата неравенство въ обществото. Държавата е длъжна да протегне ръка на ония, които падатъ и се смазватъ подъ тежестта на великата колесница на прогреса и цивилизацията, на която се возятъ привилегированитѣ жители на народния гърбъ; да помогне на ония, които съ трудътъ си създаватъ всички богатства и блага земни; ония, които съ мъжки и неволи хравятъ, обличатъ, поддържатъ, просвѣщаватъ и тласкатъ обществото напредъ, като почнете отъ послѣдния „дърваринъ“ (надъ злата сѣдба на когото и вий се подиграхте г. Бобчевъ отъ трибуната на народното събрание, когато говорихте за пенситѣ на чиновницитѣ) и свършите съ най знаменититѣ литератори, инженери, доктори, учени и прочее общественни служители, талантитѣ на които днесъ или заглѣхаватъ, или пъкъ отъ нѣмай кѣдѣ се продаватъ въ услугитѣ на капитала. Въ полза на тия безбройни жертви ний искаме намѣсата и помощта на държавата.

Ний искаме производителитѣ да станатъ господари на оръдията на производството, защото

то само тогава тѣ ще могатъ да се ползватъ на пълно отъ произведенията на своя трудъ. Днесъ е тъкмо наопаки. Фабрикантитѣ, прѣд-приемачитѣ, лихваритѣ, печалитѣ и се обогатяватъ не съ своя собственъ трудъ, а съ труда само на своитѣ подчинени работници, отъ принадлежната стойностъ, която изсмукватъ чрѣзъ всѣкидневната експлоатация отъ лихвитѣ, които взематъ отъ бѣднитѣ длъжници. Днесъ *производителитѣ* ставатъ безимотни, безъ *собственностъ*, а *собственицитѣ*, *капиталиститѣ* ставатъ не *производители*, паразити.

Ний искаме да се замѣсти днешната експлоататорска организация на производството съ друга една народна, социалистическа организация, която да осигорява правата само на труда, а не на *здравия мързель* и на паразитството въ обществото. „Който не работи не трѣбва да яде“.

Въ отговоръ на това какво ни казаха нашитѣ противници. Тѣ като ранени левове се нахвърлиха единъ слѣдъ други на трибуната съ цѣлъ не да оправдаятъ несправедливостта на капиталистическитѣ привилегии съ дадения имъ мандатъ отъ тѣхнитѣ бѣдни и съ нищо не привилегировани избиратели, но единствено да атакуватъ социализма. На добръ имъ часъ. Ний туй искаме. Министра на финанситѣ г. Гешевъ замаза очитѣ на болшинството като каза, че благодарение на *протекционизма* тази година Ромъния има двацетъ милиона излишекъ въ бюджетта, а Унгария 25 милиона фиоринта. О, свѣщенна простота! Блажени сѫ западноевропейскитѣ економисти и финансови министри, че не четатъ по български, а то биха се засрамили отъ своитѣ ученици.

И наистина, да се твърди публично, че Ромъния има излишекъ въ свой бюджетъ, защото покровителствувала капиталиститѣ съ разни привилегии, когато на цѣлъ свѣтъ е извѣстно, че ромънскитѣ селяни и градски работници сѫ пропищели отъ гладъ и постоянно

се бунтуватъ, когато се знае че ромънската държава има толкозъ други многобройни источники за своя приходенъ бюджетъ, това значи, че или съвсѣмъ не разбирате експлоататорската политика на капиталистическитѣ държави, или пъкъ я разбирате, но се приструвате прѣдъ наивното болшинство. . . .

Но г. Маджаровъ е още по интересенъ. Той не може да се начуди какъ тѣй не работници социалисти могатъ да прѣдставляватъ работното население. Като че ли привърженицитѣ, послѣдователитѣ на монархическитѣ начала трѣбва непременно да бждѣтъ монарси, царе! . . . Като че ли социализма е монополъ само за фабричнитѣ работници. Успокойте се г. Маджаровъ. Социалистическата партия дѣйствува по една опрѣдѣлена програма и тактика. Тя се опира прѣди всичко на наемнитѣ работници, на пролетарията, но въ сѣщото врѣме нейнитѣ редове сѫ открити и за кандидатитѣ на пролетарията, сирѣчь за *днешнитѣ* занаятчи и селяни, пропаданието на които вне ускоряватъ съ такива закони и ги правите *утрѣшни* пролетарии. Тя е открита еднакво както за ржчнитѣ тѣйза умственитѣ работници, за всички ония, които безъ да ги пита отъ гдѣ идатъ, сами отиватъ въ нейнитѣ редове.

Но г. Маджаровъ отива по натакъ като казва, че социализма нѣма почва у насъ, защото нѣма работници и бѣдни хора. Нищо ново, разбира се, не съдържа това възражение. Това е стара легенда за блаженството на нашия народъ, за сладкитѣ и весели обѣди и тритюрлни вишца на пашия окаянъ селянинъ, който се разказва отъ привилегированитѣ експлоататори, отъ ония, които имъ е много широко около врага. Доживѣхме найсетѣ да чуемъ тая легенда и отъ народната трибуна прѣзъ устата на единъ утрѣшенъ министръ на финанситѣ. Имали и нѣма работници у насъ, затова четири години наредъ ний сме писали въ издаванитѣ си списания вѣстници, брошури и пр., но вий мълчахте

въ дупкитѣ си, гдѣто бѣхте се скрили въ врѣна борбата противъ тиранията. Сега ако обичате да прочетете нашитѣ издания за да се просвѣтите поне малко въ социализма като доктрина и общественно движение, то попитайте работници, които се мжчатъ за дневната си прѣхрана въ фабрицитѣ, работилницитѣ, печатницитѣ и другитѣ заведения; попитайте ония, които ви даватъ хлѣба, носятъ ви водата, правятъ ви обувката и обѣжкото, градятъ ви къщитѣ и ги окрасяватъ, чистятъ ви улицитѣ, всичкитѣ нечистоти, които създава лакомството ви, печататъ ви книгитѣ, вѣстницитѣ, сѫ които ги заблуждаватъ, като пишете че нѣма сиромаси, че отъ бога е тѣй наредено обществото едни да добруватъ, а други да робуватъ, попитайте вси чки ония, на които ако не грабите труда, вий не можете нито да живѣте нито пъкъ да се обогатявате, не страдатъ ли тѣ отъ сиромашия, доволни ли сѫ отъ живота си, противници ли сѫ тѣ на социалистическитѣ идеи щомъ ги разбератъ? . . .

Но г. г. Бобчевъ и Маджаровъ сами си градятъ кули въ въздуха за да могатъ лесно да ги съборятъ.

Тѣ съчиняватъ фантизии имъ даватъ името социализмъ и послѣ захващатъ като ридари бѣзъ страхъ и безъ упрекъ да ги оборватъ. Така, г. Бобчевъ ни говори за своитѣ манденчески мечти, когато билъ студентъ въ Московскій университетъ прѣди 20 години. И това било социализмъ, отъ който той се разочаровалъ щомъ станалъ практиченъ човѣкъ, кандидатъ за високи постове! Ехъ г. Бобчевъ, нищо вий не сте забравили отъ вашитѣ мечти, но и нищо ново по социализма не сте научили отъ 20 години пасамъ!

Обвинявате ни, че сме проповѣдвали „правото на мързела“. Но това право днесъ сѫ монополизирани богатинитѣ и тѣ го практикуватъ. То е тѣхно достояние, съ него тѣ вѣятъ и се наслаждаватъ като проповѣдватъ на *работницитѣ*, на бѣднитѣ, само да рабо-

НЕКРОЛОГЪ НА АЛЕКСАНДРЪ III.

(Продължение отъ брой 17).

И че ако първата Русия—руският народъ насъ ни любилъ, въпросъ да ли ни любилъ другата Русия—официална Русия. Въпросъ да ли тѣзи послѣдни „сестра“, която мѣчи и истезава собственитѣ си дѣца ще обича сестра си? Официална Русия ни освободи, или по добръ съборка се та ни освободи—тя никога не е мислила подобно нѣщо, да ни освобождава—не за нашитѣ хубави Вакарелки, нито пъкъ за мѣлявата Витоша, не за нашата розова долина, нито пъкъ за нашето родство, а защото ний бѣхме единъ тлъстъ късъ, по тлъстъ отъ колкото Полша, друга една наша и руска „сестра“. Официална Русия отвори война на Турция съ една и опрѣдѣлена цѣль— която разбира се че не обяви въ своя манифестъ, защото тогава щѣше да срещне въ Балканитѣ не само съпротивлението на турскитѣ войски, но и въоръженото съпротивление на българския народъ и нѣщо повече; тогава ней нѣмаше да ѝ дождѣ на помощъ 12 хиляди опълченци, а щѣха да се исправятъ насрѣща ѝ 12 хиляди врага—съ ясна и опрѣдѣлена цѣль да глътни този тлъстъ късъ. Дипломатически куршумъ на официална Русия по рикушетъ падна върху самата нея. Тя не смѣтала че ще излезе работата тѣй, както и Стамболовъ не смѣтала че 18 Май, когато той бѣше предприелъ да се заздравя по добръ върху креслото си ще има съвсѣмъ обратното дѣйствие, че ще бжде една фатална дата за него. Грабителска Русия си

правеше смѣтката безъ грабителска Германия, безъ грабителска Австрия, безъ грабителска Англия. Когато руския черенъ орелъ се готвешъ да наладна триумфирующето добиче, Англиския левъ и Австрийския и Германския орли, му казаха: „чакай, ще дадешъ и на насъ“. Русия предпочете да отложи закуската за друга една дата, отъ колкото да даде частъ отъ нея на другитѣ. На Александъръ III се падна да продължи дѣлото на своя баща, „освободителя“, т. е. да направи щото „славянската рѣка, която се нарича България, да се влѣе въ широкото руско море.“

Миналата година се появила въ България „Документи изъ секретнитѣ архиви на руското правителство“. Хората изъ руссофилския лагеръ, както и новитѣ управници, които искатъ да се помиряватъ съ Русия, отричатъ всѣка автентичностъ на тѣзи документи. Това е, разбира се, много понятно отъ тѣхна страна: първитѣ не искатъ да признаватъ автентичността на тѣзи документи, защото въ противенъ случай тѣ трѣбва да признаятъ че въ продължение на 8 години—а кой може да ни увѣри че не и сега—тѣ сѫ просто били занимавали сѣщия чинъ, какъвто сѫ занимавали Менценко и Милевски, тайни агенти, т. е. шпиони на Руската държавна полиция въ България; вторитѣ, т. е. нашитѣ сегашни управници, не искатъ да признаватъ автентичността на тѣзи документи, защото тогава тѣ би трѣбало да се погнусятъ да пращатъ телеграми до сина на единъ господинъ, който прѣзъ цѣлото си царствование е конспириралъ противъ нашата страна. Ний отъ наша страна не можемъ да не вѣрваме въ автентичността на тѣзи до-

кументи по крайнѣ мери, а автентичността на по-голѣмата частъ, защото тѣ тѣй добръ съответствуватъ на духа на руската дипломация, щото ако не вѣрвахме въ тѣхната автентичностъ, ний трѣбва да приемемъ тѣхното съчинение на единъ просто гениаленъ човѣкъ. Такива качества далечъ не можемъ приписа на космополитическия шпионинъ Якобсона, който сѫ еднакво усърдие служи на всичкитѣ полиции и който, между прочемъ, самъ, въ тѣзи нему приписвани документи, е представенъ като шпионинъ. Ний вѣрваме още въ автентичността на голѣма частъ отъ тѣзи документи, защото въ тѣхъ се разкриватъ нѣща, които бѣха известни *всѣкому* още прѣди тѣ да се появятъ. Въ тѣзи документи се рисуватъ много добръ сѣщинскитѣ намерения на нашата „освободителка“. Нейната политика спрямо България за послѣнитѣ 13 години се свежда къмъ слѣдующитѣ нѣколко положения. Всичкитѣ усилия на Руската дипломация се свеждатъ къмъ това, да се назначи въ България единъ царски намѣстникъ, а Александъръ III да бжде нейния върховенъ господаръ. Срѣдствата които употребява руската дипломация—средства удобрявани и даже подсказвани отъ Александра III—сѫ най различни: революционни, демагогически, мирни, интригантски, съ една дума всичко което може да измисли хитрата дипломация. Най-напредъ отъ Русия пошуватъ на Батемберга да се обяви за абсолютенъ монархъ, да иска пълномощия.

(Слѣдва).

тятъ, защото само чрезъ тѣхния постояннъ трудъ богатиятъ могатъ да бждъ здрави, весели и свободни господари.

Вий ни прѣкачатъ собственитѣ си грѣхове, за които сте вече осждени отъ работническата класа! . . .

Не е истина, че социализма заблуждава и развращава ученицитѣ. Днесъ училищата и въспитанието сж въ вашитѣ ржцѣ. Вий назначавате и отчислявате учителитѣ. Ако има заблудени и разаратни ученици тѣ сж ваши произведения, плодъ на вашата въспитателна система, която ги затѣпява, или ги прави бездушни карьеристи. Социализма е чистилище на развратната общественна атмосфера. Вий не можете да дадете никакъв идеалъ на младежта вънъ отъ чиновничеството. Но въ сщото врѣме вий не можете да спрѣте стрѣмлението на благороднитѣ младежи къмъ социализма, който всѣкидневно завладява умоветѣ на работническитѣ маси, защото черпи своята магическа сила въ тѣхнитѣ безбройни страдания въ самото развитие на обществото.

Ето това именно вий не трѣбва да забравяте.

Н. Габровски.

ВЪТРЕШНА ХРОНИКА

— **Карантина на печата.** Въ Народното Събрание се внесе и прие едно предложение, споредъ което правителството има право да запрещава влизанieto въ България на ония чуждо-страни вѣстници и книги, съ „заразителни идеи“, които то намѣри за добръ. „На разни заразителни болѣсти, които идатъ отъ вънъ, се туря карантина; но има и заразителни разрушителни идеи, които така сжщо чрезъ разни вѣстници и брошури се внасятъ отъ вънъ. На тѣхъ трѣбва да се туря карантина, както се туря на болеститѣ.“ Кой внесе това предложение, кой каза тии думи? Министра на правосѣдието, Севлиевския борецъ противъ „вътрѣшното убеждение“, организаторътъ на митинги противъ Стамболова, г. П. Пешевъ, който прашаше поздравителни телеграми до в. „Работникъ“ за неговото смѣло воювание, и който се бореше рамо до рамо съ социалиститѣ противъ тиранията! О—хо, много рано г. Пешевъ махва ръка на дѣятелността си до 18-ий Май, много рано той захвана да си предлага услугитѣ на Стоилова и да му изработва закони, както Стоиловъ изработи на Стамболова закона за печата. Напрѣдъ, противъ свободата, за която се борихме! Ако до вчера г. Пешевъ е вървялъ единъ до други съ защитницитѣ на политическата свобода, то защо пъкъ днесъ да не тръгне единъ противъ други? Ето ви още единъ дезертьоръ въ политиката, присѣдиненъ къмъ дезертьора отъ войската. И двамата управляватъ сега България.

— **Въ Айтосъ** една учителка много често прилагала къмъ свойтѣ ученички принципътъ на ротмистръ Морфовъ — юмручната расправа съ студентитѣ, и при всичкитѣ оплаквания, на това не се обръщало внимание. Едно много сполучливо съвпадение: въспитателитѣ си служатъ съ срдствата на полицията, а полицията ръководи общественото мнение въ галерията на Народното Събрание.

— **Селски митингъ.** На 20 м. м. въ с. Мъглищъ, Казанлъшка околия, се свика единъ селски митингъ, и се взе една резолюция съ 23 искания, подобни на исканията на другитѣ селски митинги, съобщени въ нашия вѣстникъ. Между друго Мъглищчане протестиратъ противъ думитѣ на депутата г. Ионовъ, който казалъ, че „отъ сиромаситѣ нѣма файда“, противъ незаконното касиране на избора на г. г. Габѣ и Арсениевъ, искатъ унищожение закона за преобрѣщане турскитѣ мунии въ български, даване Стамболова подъ съдъ и т. н. Тия свѣдения заемаме отъ в. *Селски Гласъ*.

— **Много адвокати,** когато захващатъ своята практика, обѣщаватъ по вѣстницитѣ, че ще защитаватъ бѣднитѣ безплатно. Твърдѣ рѣдко се удѣржатъ такива обѣщания, а въ повечето случаи това сж едни шарлатани за да печетитъ по много юмшери между бѣднитѣ, отъ които майсторски измѣкватъ и послѣдния грошъ. Такива адвокати и въ Народното Събрание викатъ, че защитаватъ народа, но гласуватъ за закони противъ народа.

— **Избирателтѣ** на г. К. Арсениевъ, касирания Лохски и представителъ на единъ околий

ски митингъ въ г. Ломъ взели резолюция, съ която протестиратъ противъ произволното касиране избора на тѣхния представителъ и благодаритѣ на всички депутати, които съ защитавали тоя изборъ. Резолюцията е испратена до предѣдателя на Н. Събрание и до нѣколко вѣстници.

— **Молимъ** нашитѣ дописници, които не сж извѣстни въ редакцията ни, когато испращатъ нѣкакъви свѣдения, да ги скрепяватъ съ саморжнитѣ подписи на нѣкои отъ нашитѣ приятели, довѣрени лица и познати на Ц. Комитетъ на партията. Това го правимъ по тѣзи причина, че въ редакцията ни постѣпватъ много интересни свѣдения, които неможемъ да напечатваме, преди да бждемъ увѣрени въ тѣхната истинностъ. Въ противенъ случай, всѣко съобщение, което лично неможемъ да провѣримъ, неможемъ да го обнародваме.

Злоупотрѣбления въ флотилията.

Руссенския в. *Синалъ* въ два броя вече ни разкрива една пацама, която се разиграла въ Българската флотилия. Дѣйствующи лица сж самии началникъ на флотилията подполковникъ Ангеловъ, завѣдующия домакинството подполковникъ Диамандиевъ, доставчика г. Албертъ Каленовъ, завѣдующия минното дѣло капитанъ Бойчевъ и др. Въпроса е за единъ грамаденъ рушветчикъ, който се вършелъ между предприемача Каленовъ и управляющитѣ работитѣ на флотилията. „Въ нашата нещастна флотилия, казва в. *Синалъ*, ставатъ редовно и систематически злоупотрѣбления още отъ сътворението ѝ.“ По това се заведе дѣло, но носело се слухъ, че то ще се свърши безъ сждъ, а само съ нѣкои дисциплинарни наказания. Военното министерство, като взело дѣлото отъ Руссенския воененъ прокуроръ подполк. Стайковъ, игнорирало неговото заключение и го предало за ново заключение на Софийския воененъ прокуроръ подпол. Агура. Предвиждало се, че подъ сждъ нѣмало да се даде даже и предприемача Каленовъ, противъ когото имало силни улики, както и противъ капитанъ Бойчева, който се самопризналъ въ нѣкои работи.

На подполковника Ангеловъ се било направило едно мѣрение, „като че ли всичкий му кабахатъ се състои въ дрѣбни неосторожности, невнимания и др.“ Биле уволнени още ковчезника мичманъ Ангеловъ, лейтенантъ Колецкий и наложени малки наказания на други нѣкои офицери. Тава е въ противоречие съ дисциплинарни уставъ, който не е достатъченъ да наказва такива чудовищни кражби, които трѣбва да излѣзатъ предъ сжда. Да не се даждъ подъ сждъ високопоставенитѣ крадци, било рѣшено отъ високото мѣсто, и военния министръ г. Рачо Петровъ, споредъ в. *Синалъ*, одобрилъ заключението на Софийския воененъ прокуроръ г. Агура.

Както се вижда, злоупотрѣбленията въ флотилията и наказанията, които се налагатъ, сж редъ отъ скандали, които сж произвели възмущение въ цѣлия градъ Руссе. Другия руссенски в. *Телеграфически позини* казва: „Самия фактъ че въ разстояние, на 6—7 год. доставчика на материалитѣ е било едно и сжщо лице, еврейнъ Каленовъ, ни води къмъ това заключение (че има злоупотрѣбление). Друго обстоятелство, което дохожда да ни убеди въ това е, че разслѣдването е било подигнато отъ Стамболовото правителство и то не противъ свои неприятели; дѣлото се протака почти година и половина, и за неговото забиване се правело отъ самото началство, което пречело за разкриване на свойтѣ злоупотрѣбления.“

Давленията, които се правятъ по *ожтритието* убѣждение отъ военното министерство, за да не се изслѣдва тая работа чрезъ сждъ, а да се приложи само дисциплинарни уставъ, ни убѣждаватъ въ това, че то самото е заинтересувано да не се правятъ шумни

раскрития по руссенскитѣ злоупотрѣбления; такова поведение ни напомня, че за него не е важна доставката на гнилитѣ материали, за смѣтка на държавата, за него не сж важни лишенията, които сж извършени противъ здравieto на облечения въ войнишки мундиръ работникъ, за него е важно да защити честта на висшето офацерство, като прикрива неговия позоръ; за него е важно да подаде ръка на едни отъ поддржателигъ на днешния строй и да скрие отъ очитѣ на обществото окаленото лице на свойтѣ необходими хора.

По това нѣма да му помогни. Ако началството на Флотилията не се опозорило, то нека публично се защити неговата честъ, а не прикрито и по комшийски между онии, които располагатъ съ „вѣрнитѣ на народната кисия“ и сждбинитѣ на онеправдани работникъ. Мълчишката нѣма да се свърши тая работа; ний вѣрваме, че ония граждани до ушитѣ на които е дошло това, нѣма да прѣмълчатъ. Подкупитѣ въ войската не сж рѣдки и нови явления, за тѣхъ се говори на всѣкъ кадѣ, но тѣхнитѣ раскрития чакатъ, за да бждатъ, рапо или късно, достойние на всички онии, които носятъ на плещитѣ си цѣлата държавна машина и увеличаватъ печалбитѣ на капиталиститѣ.

Ний ще кажемъ нѣщо повече. Системата на подкупитѣ и кражбитѣ не се ограничава само въ войската; тя се простира въ училищата, въ сждилищата, въ печатарскитѣ, въ желѣзнопѣжнитѣ и въ всички други държавни предприятия, когато капиталиститѣ и държавата свързватъ свойтѣ контракти; тя обхваща цѣлия буржуазенъ строй и таиственнитѣ обогативания по всевъзможни грабителски начини сж всѣкидневния хлѣбъ на владѣющитѣ каси.

Насъ най малко не ни очудватъ слуховетѣ за злоупотрѣбления въ флотилията: тѣ сж едно между хилядитѣ. Но ний искаме гласностъ. Въ мрачината, въ неизвѣстността защитницитѣ на буржуазната класа, като Вълко Нейчовци, Бобчевци и Маджаровци, умѣятъ, като бухалитѣ, да се подвизаватъ и да черпятъ сили противъ социализма. Но всички тѣхни гръмливии рѣчи се разбиватъ въ самитѣ факти, които излизатъ на явѣ.

Ний ще чакаме да се направи нужното запитване въ Народното Събрание по руссенскитѣ скандали, за да се хвърли свѣтлина върху патриотизма на управляющитѣ флотилията.

Г. Г.

ПРОТЕСТИ.

Българекитѣ студенти отъ Нанси, на число 22, на общото си събрание отъ 2-й Декемврий н. с. взеха слѣдующата резолюция:

Протестираме енергически противъ полицейския произволъ на Морфова, извършенъ върху двамата студенти Ачковъ и Стойковъ — про зволь, който е не само най грубо нарушение на нашитѣ закони, но въ сщото врѣме и най голѣма подигравка съ чловѣческото достоинство.

Искатъ отъ правителството, което високо заявяваме, че ще почита ссвободата и законността, строгото наказание на виновника.

Исказватъ желание щото нѣкой отъ народнитѣ прѣдставители да интерпелира по случката Министра на Вътр. Работи, и испращатъ своето другарско поздравление до протестирующитѣ студенти и частно до пострадалитѣ отъ новата стамболовщина.

За 22 души студенти подписалъ

Слави Н. Ниселковъ.

Българскитѣ студенти при Фибургския (въ Швейцария) университетъ, като се присѣдиняватъ къмъ протеста на другаритѣ си студенти въ София, протестиратъ противъ грубата и произволна постѣпка на инспектора на полицията капитанъ Морфовъ — написание побой на двама студенти въ свещената огра

да на Народното Събрание. Изискватъ най-строгото наказание на виновния и прекращаване-то на подобни произволи, едновременно — в за-
становлението на студентската честъ.

Настоящия протестъ да се обнародва въ всичкитъ български вѣстници съ исключение на в. „Прогрессъ“ и Стамболовитъ органи.

Fribourg Студентитъ.
4 Декемврий 1894.

ПО НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ.

Срѣда, заседание XXIV (24 Ноемврий)

Най-сетнѣ слѣдъ не еднократнитъ дѣйствия на симпатичното „большинство“ противъ народната воля, слѣдъ приемането на единъ Стамболовски законъ за пенситѣ на чиновницѣ, при всичкото нежелание на истощения отъ сиромашия работенъ народъ да се прѣска сиромашката потъ и кръвъ на разни готовановци, и слѣдъ извършването на купъ работни и работи, за които тѣ не сж пратени отъ попуканитъ рѣцѣ и искривени грѣб-
наци — Н. Събрание дойде да удовлетвори едно народно искание, или по право, ако не да удо-
влетвори, то поне да хвърли прахъ въ очитѣ на народа. Гласътъ народенъ, разлетий и разлива-
щия се и сега отъ единия край на България до другия; *подъ сждъ Стамболовъ, подъ сждъ тира-
нина, блудника и неговитъ другари*, гласъ, ехото (отгласа) на който и до сега звучи въ ушитѣ на всички, не можа отъ да не сепне поплъ за *лице-
мерие* работниното большинство. При всичкото нежелание на правителството да се разгрѣчатъ старитѣ тефтери, и се дири смѣтка — нежелание, произходящо отъ *дѣйствителния* страхъ да не бѣдхътъ и мнозина негови членове исправени на скамейката на подсѣдимитъ редомъ съ Стамболова, Народното Събрание, слѣдъ утвърдението избо-
ритѣ въ *Ново-Селска и Дубнишка околия*, биде най-послѣ сезирано съ прѣдложението на консер-
ватора Губидѣльниковъ: *Избиране парламентарна испитателна комиссия за привѣждане въ из-
вѣстностъ злоупотребленията съ властъ, нару-
шенията на конституцията и законитъ и злоу-
потребленията на държавни пари прѣзъ врѣмето на паданитъ на 18 Май т. г. кабинетъ.*

Засѣдането вървеше тихо и мирно отъ за-
чало и до край. Макарь и да бѣше думата за единъ режимъ, който опрѣска съ кръвта на своитѣ жертви цѣлата страна, който силно разсина еко-
номическото положение на работното население на смѣтка на нѣколко паразити, за когото законитѣ не значеха нищо, а „вътрѣшнотоубѣждение“ вси-
чко — ала отсъствуваше онова въодушевление, оня възбуденъ духъ, който сигурно трѣбваше да об-
владѣе едно събрание съ нерви и чувства. Гле-
дащецъ отъ страна, човѣкъ би помислилъ че тукъ не се разисква за една прѣживяла кървава епоха, а за най-обикновенния въпросъ, толкова бѣ всичко заспало. А нека се знае, че тамъ гдѣто нѣма пламенностъ, страсти, нерви и чувства, тамъ или нѣма охота за работение, или пъкъ има едно не-
искрено желание, едно, може би, *лицемерие*...

Най-първо, разбира се, даде се думата на Губидѣльниковъ, Вѣленски депутатъ, който слѣдъ едно късичко предисловие на Стамболова, изложи и прочете самата мотивировка на своето прѣдло-
жение. Прѣдложението е мотивирано врѣзъ осно-
вание на конституцията (чл. 106 и 109), подписано е отъ 65 депутати.

Слѣдъ това взе думата Павликянския Наро-
денъ Представителъ Н. Габровски. Вѣренъ на обѣщанията предъ своитѣ избиратели, истински защитникъ и изразителъ на желанията на народа, вѣчно работящия народъ, той произнесе една ожи-
вительна рѣчь. „Преди всичко, започна ораторътъ, позволете ми да исповѣдамъ, че горѣщо рѣжко-
плѣщя на прѣдложението на Губидѣльниковъ. Ако имамъ поважно съ косто ще се ознаменова сегашната ка-
мара, то е туй да се дадатъ *подъ сждъ дър-
жавнитъ прѣстѣпници*, които осемъ години наредъ сж мѣчили и тъпкали произволно народа и него-
витѣ правдини. Да се даде *подъ сждъ Стамболовъ* заедно съ всичкитъ му другари министри съча-
стници въ народоубийственния режимъ. Това очаква цѣлия народъ, желанието на когото е из-
разено въ редъ митинги; това очаква и печата, това очакваме и ний. Всички пострадали, всички бити, истезавани, интернирани, екстернирани, разси-
ани материално, на късо всички, които сж били жертва на тоя режимъ, сж обърнали своитѣ погледи къмъ Н. Събрание, и искатъ удовлетво-

рение, справедливостъ, отъ насъ. Тѣ не могатъ да получатъ удовлетворение прѣдъ съдилищата, тъй като Стамболовъ се оправдава, че всичко това вършилъ, обѣщанъ въ държавна властъ. Тѣ очакватъ да осѣдимъ държавнитъ пристѣпници за да могатъ тогава да ги съдятъ частно и тѣхнитѣ жертви. И ний трѣбва по скоро да на-
правимъ това. Осѣрбената и възмутена общественна съвѣсть иска удовлетворение, апелира за справе-
дливостъ къмъ насъ и ний сме длъжни да чуемъ общия гласъ на народа и да изпълнимъ него-
вата воля. Ала не мога да не забѣлжамъ, че въ прѣдложението на г. Губидѣльниковъ има голѣмъ недостатъкъ. *Първо* въ прѣдложението е казано, че ще се изсѣдватъ злоупотребленията само на кабинета до 18 Май. Обаче ако Н. Събрание мисли да си расчисти смѣтитѣ единъ пътъ за всѣкога съ властующитѣ тирани, трѣбва да се расправи съ цѣлия осемгодишенъ режимъ, съ всички министри до това време, защото и тогава е имало беззакония, интернирани, екстернирани, цензура и пр. Всички министри, които сж участвували сж отговорени за тоя тиранически режимъ защото, сж подписвали. Има ли нужда да се напомнимъ, че всичкитѣ тия теглила сж причинени отъ 8 години насамъ и че сж съществували антиконституционни дѣйствия? Закона за печата е единъ отъ тия неконституционни закони, който бѣше най-мощното оръжие въ рѣцѣтѣ на реакцията; и „шраканieto на идеитѣ“ за което авторътъ му г. Стойловъ ни говореше, тракаше главитѣ ни въ затворитѣ. За-
кона за полицията, цензурата и пр. закони съ направени съ участието и на нѣкои отъ ония министри, които и днесъ управляватъ България. Всичкитѣ сж неконституционни и сж закони, за които сж отговорни прѣди всичко министритѣ на цѣлия режимъ, а не само Стамболовъ и неговитѣ близки. И тъй, значи оратора не заинтересува-
ни най-малко въ сѣдбата на приятнитѣ на рабо-
лѣпното большинство — Стойлова, Начевича и приятелитѣ имъ, искаше *решения на цѣлия режимъ*, искаше да види наскмейката на подсѣдимитѣ всички, които до гдѣто бѣха министри на Стам-
болова, охотно изпълняваха неговитѣ прищевки и не малко спомогнаха за усилянието на реакцията, — нѣщо, което грижливо е искалъ да избѣгне при-
теля на днешното правителство, Губидѣльниковъ.

Второто искание на оратора се състоеше въ туй щото испитателната комиссия да състави два рапорта. Единъ кратъкъ и бързъ, а другия по-
дробенъ. Въ първия рапортъ да се изброятъ най-
главнитѣ и доказани вече пристѣпления на Стам-
буловото управление, на основание на които ний ще привлечемъ Стамбулова и другаритѣ му да от-
говарятъ тука прѣдъ насъ.

Това трѣбва да стане най-късно подиръ 10 дни: едно защото е имало отрѣдени комиссии по разнитѣ министерства да издирайтъ злоупотре-
бенитѣ, така щото задачата на испитателната комиссия се улеснява; и друго, защото се боя да не би желанието да се даде *подъ сждъ Стамболовъ* да остане *сфимерно*, ако се отложи за идущата сесия, тъй като въ тия прѣстѣпления сж участво-
вали и сегашни министри, та мнозина отъ личенъ интересъ да запазятъ кожата си ще замоятъ ще поту-
лятъ работата, както направи Каравеловъ едно врѣме съ консерваторитѣ. Вмѣсто да ги осѣди, той ги оправда. Въ втория рапортъ трѣбва да се изброятъ прѣстѣпленията извършени отъ началото до сега. По него комиссията може да работи дълго врѣме. Е добръ, ний не искаме и нѣма да допустимъ и тоя пътъ да се потулятъ държавнитѣ хайдутѣ тирани. Ако Стамбуловъ и другаритѣ му съ чистии невинни, омийте лицето имъ отъ калъта съ която сж зацапани, оправдайте ги отъ тежкитѣ обвине-
ния на обществото. Но ако ли пъкъ тѣ сж виновни, ако ли тѣ дѣйствително сж извършили тѣзи ужас-
ни прѣстѣпления, които тѣжатъ на главитѣ имъ, то приковете ги къмъ позорния стълбъ, накажете ги строго за да се даде поучителенъ урокъ на но-
витѣ и бъдещи тирани и да се удовлетвори об-
щественната съвѣсть. И ако не направите това народа ще има право да върва, че вий сте съ-
участници въ осемъ годишната тирания и поради това страхъ ви е отъ правосъдието. Избирайте.“

На това вѣрно охарактеризирование на большинства, това послѣдното отговори съ про-
извѣжданието на единъ шумъ, на едно лицѣмерно негодование противъ оратора.

М. Такевъ също не е съгласенъ испѣло съ прѣдложението на Губидѣльниковъ. Той иска щото цѣлия режимъ да се даде *подъ сждъ*, даже нѣма нищо противъ, ако си расчисти Събранието смѣтитѣ съ всички до сегашни министри. Сетнѣ прѣдъ видъ на туй, че имало улики, за да може да се даде *подъ сждъ Стамболовъ* и с-ие, и още заради туй да не излѣзе работата, че се иска само да се замажатъ очитѣ на населението, той моли

Губидѣльниковъ да си измѣни прѣдложението въ смисълъ, щото направо да се даде *подъ сждъ* цѣлий режимъ. Това свое искание, той основа на закона за съдението на министритѣ (чл. 1 и 2).

На 27 срѣдъ 28-ий Октомврий т. г. пер-
молимата смъртъ грабна, отъ милитѣ прѣгрѣ-
ки на нещастнитѣ родители, младъ и зеленъ другари ни

КОЛЮ ПОПЪ АТАНАСОВЪ

родомъ отъ село Бѣла-Черкова. Покойния бѣше ученикъ отъ VI классъ на Търновската Дър-
жавна Реална Гимназия, който по причина на простуда напустна посрѣдъ зима, на 27 Януарий т. г. По своята скромностъ и веселъ характеръ той бѣше обичанъ отъ всички, които го окръжаваха. По убеждение социалъ-демо-
ратъ, той обѣщаваше да бѣде силенъ защит-
никъ на измѣненото и неоправдано население... но той вече почива въ тъмечъ гробъ!

Вѣчна ти памѣтъ милий друже! Твоитѣ другари нѣма те нивга забравятъ! Тѣ ще слѣдватъ започнатото дѣло

с. Бѣла-Черкова,
1894 г. 28 Октомврий.

Отъ социалъ-демократическата група въ с. Бѣла-Черкова.

МАЛКА КОРРЕСПОНДЕНЦИЯ.

Казанлъжъ. М. Цѣната на I и II год. „Денъ“ е по 1 л. II отъ 2 годишни течения липсватъ книжки.

Лозана. П. Бакаловъ. Получихъ се 13 облигации „Денъ“ и 5. 10 л. за „Социалистъ“.

Нанси. — г. Х. С. Петъ лева абонаментъ получилъ. Ще се испратятъ броеветѣ.

Ловечъ. — г. Л. До сега не получихме *нищо* въ-
вѣствование; записвате ли постоянно; побързайте да се из-
дадатъ паритѣ по скоро

Шуменъ. — До секретари на соц.-дем. група. Прате събранитѣ абонаменти тука; необходима е тая постан-
ка и сега.

Варна. Единъ гражданинъ. Ний ви молимъ да при-
рите дѣйствително ли е това, което ни съобщавате за чина-
шното настоятелство. Въ стамболово врѣме така сжъ
соц. вѣстници правѣха прѣчки.

Руссе. — Невѣстному. Получихме подробнитѣ
тографирани свѣдения за злоупотребленията въ флогиза.
Но ний настоятелно искаме да знаемъ кой ни
праша, за да можемъ да имъ дадемъ пълна гласностъ. Кой
ви благодаримъ, молимъ ви да скратите съобщенията съ-
писъ на познати на редакцията лица. Чакаме.

Силистра. — г. В. Н. Получихме 16 лева срѣщъ
наменти. Ще направимъ всичко.

Руссе. — г. Е. Д. Получихме съ писмото само
ще пращаме вѣстника.

Търново. — г. Д. Д. Квитанциитѣ и списъ
лучихме

с. Угърчия, Ловченско. — г. В. К. Р. Получихме
25 л. срѣщъ дължимото отъ миналата година за в. „Работникъ“

Излѣзе отъ печатъ:

НАРОДЕНЪ КАЛЕНДАРЪ

ЗА

1895 ГОДИНА

Съставенъ спорѣдъ Maerkischer Landbote
Volks-Kalender

ОТЪ

Н. Вилкинъ.

36 стр. голѣмъ форматъ. Цѣна 25 ст.

Този календаръ има двойно значение за
читателитѣ му изъ работническитѣ и селскитѣ
срѣди; той ще имъ служи като всѣки кален-
даръ, но и въ сжщото врѣме тѣ ще четатъ въ
него на единъ популяренъ языкъ какъ социалъ-
демократитѣ поясняватъ причинитѣ на тѣхното
лошо положение и начинътъ по който то може
да се облекчи.

Ний капимъ всичкитѣ ни другари да по-
могнатъ за неговото распространение. На
г. книжаритѣ се прави отстъпка 25 %. Рас-
праца се само въ прѣдплата.

Порѣжкитѣ могатъ да се отправятъ въ
администрацията на в. „Социалистъ“.

Печатница „Напрѣдъкъ“ — София.

ОБЩО РАБОТНИЧЕСКО ДРУЖЕСТВО „БРАТСТВО“

П О К А Н А

Настоятелството на Общото Работническо Дружество „БРАТСТВО“ въ София, опълномощено отъ Събранието, станало на 6-ий Ноемврий, поканва всички български работници, съгласни съ работническитѣ искания, изложени въ долното ПРОШЕНИЕ до Народното Събрание, да събержтъ подписи и ги испратятъ най късно до 10-ий Декемврий въ София, до Общото Работнич. Дружество „Братство“.

Подписитѣ да се приематъ на отдѣлни листове, отъ горния страна на които да бжде отбѣлзано, че подписавицитѣ сж съгласни съ общото работническо прошение, и да бждатъ подписвани съ мастило, чисто и ясно.

10 Ноемврий — София, 1894 година.

ОТЪ НАСТОЯТЕЛСТВОТО.

ПРОШЕНИЕ

Съставено по инициативата на Общото Работническо Дружество „БРАТСТВО“ въ г. София и прието отъ Общото Събрание на Софийскитѣ работници на 6-ий Ноемврий 1894 год.

Господа Прѣдставители!

Правото да се обръщаме къмъ законодателитѣ на страната и да излагаме прѣдъ тѣхъ свойтѣ пужди и искания, ни е дадено отъ основния законъ, — конституцията и ний, като членове отъ българский народъ, искаме да се воспользуваме отъ свойтѣ права. Въ настоящее време законодатели на Българский народъ сте вий, господа прѣдставители. Понеже дѣйствувате отъ името на народа и за народа, вий сте длъжни да знайте неговитѣ нужди, да изслушвате неговитѣ оплаквания и да удовлетворявате справедливитѣ му искания.

Господа Прѣдставители!

Една голѣма часть отъ тоя народъ, който съ трудътъ си създава всички богатства въ страната, който носи на плѣщитѣ си държавата съ всичкитѣ ѣ тегоби, това сме ний работницѣтѣ. Съ нашитѣ мѣки и лишения, съ нашитѣ потъ и кръвъ се създаватъ всички блага и наслаждения, отъ които ний не можемъ да вкусимъ. Ний правимъ общата, шиемъ хубавитѣ дрѣхи, градимъ най свѣтитѣ и удобни къщи, а сами ходимъ окжсани, одърпани и полубоси на студътъ, живѣемъ въ подземни бурдеи. Ний пълнимъ дукинитѣ на търговцитѣ съ разни стоки, които произвеждаме, а сами нѣмаме срѣдства да си ги доставимъ. Ний работимъ денемъ и ношемъ, прегъпати надъ иглата и машипата и въ най тъмни, нечисти и не здрави стаи и никой не се интересува отъ нашето грозно положение. Работното време е неопредѣлено. Волята на господаритѣ е законъ. Тѣ ни каратъ да работимъ по 12 — 14, а по нѣкога и по 16 часа на денопоцието при най лоши нехигиенически условия. Никакво наглѣждане и ограничаване отъ страна на държавата не сжществува. Ний се истощаваме отъ работа; разсипваме си здравето и нѣмаме никаква възможность да се грижимъ за семействата си и за развитието си, да се интересуваме отъ общественитѣ работи, съ една речъ — да живѣемъ граждански, общественъ животъ. Ний сме поробени отъ дългата и убийствена работа. Нашия животъ е въ ржцѣтѣ на господаритѣ, които безконтролно ни експлоатиратъ и си играятъ съ нашата сждба.

Господа Прѣдставители!

Въ никоя страна въ образования свѣтъ работникътъ не е тѣй жестоко и безконтролно експлоатиранъ и угнетенъ, както въ България. Идете въ Габровскитѣ или въ Сливенскитѣ шаечни фабрики и вий ще видите, че тамъ работятъ малки момичета и момчета до истощаване на силитѣ си за една пищожна заплата. Сжщото нѣщо е и въ печатницитѣ. Нашѣтѣ работницѣтѣ е изложенъ на про-

постоянно се съсипватъ и не имъ остава друго, освѣтъ да продаватъ работната си сила на фабрикантитѣ и богатитѣ промишленници, или пъкъ да се зачислятъ въ чиновническата армия и да проситъ служба отъ държавата. По този начинъ и тѣ се подлагатъ на нашитѣ лишения и тѣглита, на които сме подложени ний — работницѣтѣ.

Господа Прѣдставители!

Ето вече 16 години минаватъ отъ какъ сме се освободили отъ турцитѣ и живѣемъ конституционенъ животъ. До сега сж засѣдали седемъ обикновени народни събрания и това е омото, които всѣка година все нови закони издаватъ за страната. Но има ли пужда да ви казваме, че нито въ едно народно събрание не се е чувалъ гласъ за защита на работницѣтѣ? Въ полза на господаритѣ, на собственицитѣ и на чиновницѣтѣ се издадоха и се издаватъ разни закони за покровителство на индустрията, за собствеността, законъ за пенснитѣ, който усигурява бждщето само на държавнитѣ службаша, дадоха се помощи и концесии и привилегии на разни фабриканти и предприемачи и явно имъ се помага да станатъ по богати. А за насъ, които съставляваме голѣмото множество отъ народа и които хранимъ и подържаме съ усиленъ трудъ и лишения държавата, нѣма пито единъ особенъ законъ, който да ни закрили отъ неограничената експлоатация. Държавата като че ли е за едни майка, а за други — мащеха.

Господа Прѣдставители!

Нѣма страна въ образования свѣтъ гдѣто държавата да не се е памѣсила въ борбата между трудътъ и капитала и да не е издала законъ за покровителство на работницѣтѣ отъ експлоатацията на господаритѣ. Нѣма страна гдѣто работния день да не е опредѣленъ съ законъ и гдѣто държавата да не бди за изпълнението му. Въ Англия, Франция, Романия, Бельгия, Австрия, па даже и въ монархическа Русия работния день е опредѣленъ съ закони и има специално назначени работнически инспектори, които надзираватъ фабрикантитѣ, работницѣтѣ и всички индустриални заведения. Само у насъ работницѣтѣ сж изоставени на грозния господарски произволъ, само у насъ тѣ не намиратъ никакво покровителство и защита отъ страна на държавата.

Прѣдъ видъ на това и като възхмѣ въ внимание:

1) Че извънредно голѣмия и неопредѣленъ работенъ день истощава силитѣ ни, разсипва здравето ни и ни прави да устариavamo и умираме прѣждеврѣменно; и че при голѣмия работенъ день като нѣмаме възможность да се грижимъ за семействата си, да възпитаваме и наглеждаме дѣцата си, да

да почиваме и то въ тѣсни, тъмни, влажни и съвсѣмъ не здрави работилници, които ни испиватъ и разрушаватъ здравето;

4) И данѣцитѣ и разнитѣ върхнини съсипватъ дрепитѣ запалтчини, като се стоваритъ най много върху тѣхъ, понеже не сж прогрессивно подходящи

Рѣшихме:

Молимъ г-да прѣдставители на 8-то обикновено събрание да взематъ слѣдующитѣ законодателни мѣрки за ограждение на нашитѣ интереси.

Чл. 1. Опредѣление чрѣзъ закони работния день въ фабрикантитѣ, едритѣ работилници, въ държавнитѣ заведения съ 8 часа максимумъ зъ всѣкой работникъ отъ 20 години нагорѣ.

Чл. 2. Запрѣщение работението въ фабрикантитѣ за момичета по малки отъ 16 години и за момчета по малки отъ 14 години.

Чл. 3. Запрѣщение на ноцното работение, съ исключение на онии производства, които по свойствата си и за общественото добро трѣбва да се извършатъ ноцно време.

Чл. 4. Да се опредѣли съ законъ 36 часове непрекъсната почивка въ седмицата за всичкитѣ работници.

Чл. 5. Учреждение на работнически бюра, които да се грижатъ за насаманието на работницѣтѣ и слугитѣ. Тѣхното управление да се повѣри на работници избрани измѣжду тѣхъ и плащани отъ държавата.

Чл. 6. Задължително държавно застрахуване живота на остарелитѣ, болнитѣ или пострадали при работението работници, което да се управлява отъ самитѣ работници, осигуряване чрѣзъ пенсии всички български граждани, които сж станали неспособни за работа.

Чл. 7. Запрѣщаванieto работението на парче и исплащаванieto въ натура.

Чл. 8. Учреждниие на инспекции на труда въ фабрикантитѣ и въ всички други работилници.

Чл. 9. Работнички, които сж неспазни се освобождаватъ отъ работа, една недѣля прѣди и 40 деня слѣдъ ражданието, като не се липаватъ отъ заплата и отъ мѣстото си.

Чл. 10. Подобрение хигиеническитѣ условия на труда.

Чл. 11. Специаленъ законъ за чирацитѣ, слугитѣ и слугинитѣ.

Чл. 12. Бързи и безплатни потѣкмителни сждилища за работници и запалтчини.

Тия сж нашитѣ справедливи искания. Ако вий, г-да прѣдставители, дѣйствително прѣдставявате и защищавате интереситѣ на българския работенъ народъ, вий сте длъжни да